

Sygn. akt IV CNP 33/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)
SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)
SSN Marta Romańska

w sprawie ze skargi pozwanych

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w B.

z dnia 9 marca 2011 r.,

w sprawie z powództwa Administracji Domów Miejskich ADM Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

przeciwko K. M. i K. M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 marca 2014 r.,

1) stwierdza, że wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 9 marca 2011 r., sygn. akt ... 22/11 w części zmieniającej w punkcie 2 (drugim) wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 27 października 2010 r., sygn. akt ... 1736/09, przez zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwoty 14.191,08 zł (czternaście tysięcy sto dziewięćdziesiąt jeden złotych i 8/100) z ustawowymi

odsetkami od dnia 1 maja 2009 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 1.360,34 zł (jeden tysiąc trzysta sześćdziesiąt i 34/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 16 października 2009 r. (pkt I) a nadto w części zasądzającej solidarnie od pozwanych na rzecz powoda zwrot kosztów procesu ponad kwotę 2.886,67 zł (dwa tysiące osiemset osiemdziesiąt sześć i 67/100) (pkt. II) oraz w części zasądzającej solidarnie od pozwanych na rzecz powoda 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu przed instancją odwoławczą (pkt. III), jest niezgodny z prawem;

2) zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanych kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem kosztów postępowania wszczętego wniesieniem skargi .

UZASADNIENIE

W sprawie wytoczonej przeciwko pozwanym, zajmującym lokal bez tytułu prawnego, o zapłatę odszkodowania na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U.2014 r., poz. 150), zwanej dalej „ustawą”, Sąd I instancji uznał dochodzone roszczenie jako okresowo podlegające trzyletniemu przedawnieniu. W konsekwencji Sąd ten w pkt 1 uwzględnił powództwo w części, w której roszczenie nie uległo jeszcze trzyletniemu przedawnieniu, natomiast w pkt 2 oddalił powództwo, a więc w części obejmującej roszczenie przedawnione wskutek upływu trzyletniego terminu. Na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd ten w pkt 3 stosunkowo rozdzielił koszty postępowania pierwszoinstancyjnego.

Apelację strony powodowej uwzględnił Sąd odwoławczy, który wyrokiem reformatoryjnym zmienił zaskarżony wyrok w pkt 2 oddalającym powództwo w ten sposób, że zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki dalsze kwoty 14.191,08 zł, oraz 1.360,34 zł z ustawowymi odsetkami, a ponadto zmienił wyrok w pkt 3 zasądzając solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 4.330 zł tytułem kosztów procesu. Zasądził także od pozwanych na rzecz powódki 1.200 zł kosztów procesu przed instancją odwoławczą.

Sąd drugiej instancji uznał za błędną ocenę Sądu Rejonowego, że roszczenie powódki za okres przed 15 października 2006 r. uległo przedawnieniu i stwierdził, że powódce należy się wynagrodzenie za cały okres posiadania rzeczy przez pozwanych, a wynagrodzenie to stanowi należność jednorazową, ponieważ okresowy charakter tego świadczenia nie wynika ani z ustawy ani z umowy i dlatego nie ulega trzyletniemu przedawnieniu.

Wyrok Sądu drugiej instancji zaskarżyli pozwani skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wskazując jako zakres zaskarżenia na punkty I i III w całości oraz w części na punkt II co do kwoty zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego powyżej kwoty 2.886,67 zł. Skarżący wniesli o stwierdzenie niezgodności z prawem tego wyroku w zaskarżonym zakresie oraz zasądzenie na rzecz pozwanych kosztów postępowania.

W ocenie skarżących zaskarżony skargą wyrok Sądu odwoławczego jest niezgodny z art. 18 ust. 1 ustawy oraz art. 118 k.c. w wyniku błędnego uznania, że roszczenie o zapłatę dochodzonego przez powódkę odszkodowania nie jest świadczeniem okresowym i nie podlega trzyletniemu przedawnieniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie, wobec istnienia podstaw do stwierdzenia, że w zaskarżonym zakresie wyrok Sądu drugiej instancji jest niezgodny z prawem.

Sąd drugiej instancji wadliwie zakwalifikował roszczenie powódki jako żądanie wynagrodzenia za korzystanie z cudzej rzeczy nie oparte na tytule, a nadto błędnie ocenił je jako należność jednorazową, uznając, że jej okresowy charakter nie wynika m.in. z ustawy. Oceny tej dokonał z powołaniem się wyłącznie na judykaturę z okresu 1975-1972 r. z pominięciem późniejszych judykatów z lat 2007-2008.

Tymczasem art. 18 ust. 1 ustawy, w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania przez Sąd drugiej instancji, wyraźnie stanowi o obowiązku uiszczania co miesiąc odszkodowania aż do dnia opróżnienia lokalu przez osoby zajmujące ten lokal bez tytułu prawnego. Ustawodawca wyraźnie więc przesądził o kwalifikacji prawnej charakteru tego świadczenia (odszkodowanie) oraz o jego okresowym charakterze (obowiązek comiesięcznego uiszczania).

W judykaturze konsekwentnie już przyjmuje się, że byłego lokatora i właściciela łączy szczególnego rodzaju stosunek zobowiązaniowy, którego treścią jest zapewnienie właścicielowi płatnego periodycznie (co miesiąc - art. 18 ust. 1 ustawy) świadczenia za dalsze korzystanie z lokalu (zob. uchwałę SN z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 121/07, OSNC 2008/12/137 oraz wyrok SN z dnia 19 czerwca 2008 r. V CSK 31/08, OSNC-ZD 2009/10/12), określonego zbiorczo jako świadczenie odszkodowawcze. Nadanie więc przewidzianym w art. 18 ust. 1 ustawy świadczeniom odszkodowawczym charakteru świadczeń okresowych („co miesiąc”), uzasadnia zastosowanie do ich dochodzenia, właściwego dla nich, trzyletniego terminu przedawnienia przewidzianego w art. 118 k.c. (v. wyrok SN z dnia 18 maja 2012 r., IV CSK 490/11, niepubl.). Ten kierunek wykładni, przewidującej, że określone w art. 18 ust. 1 ustawy roszczenia odszkodowawcze

przedawniają się w terminie trzyletnim, przewidzianym w art. 118 k.c. dla roszczeń o świadczenia okresowe, jest konsekwentnie kontynuowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (v. wyrok SN z dnia 9 listopada 2012 r., IV CSK 303/12, niepubl.).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 424¹¹ § 2 uwzględnił skargę stwierdzając, że zaskarżony nią wyrok Sądu drugiej instancji jest w zaskarżonym zakresie niezgodny z prawem.

O kosztach postępowania wszczętego wniesieniem skargi orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. oraz na podstawie § 6 pkt 5 i § 12 ust. 5 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013, poz. 490).